

منظومه فکری امام خمینی (ره)

عبدالحسین خسروپناه
و جمعی از پژوهشگران

www.ketab.ir

منظومه فکری امام خمینی(ره)

عبدالحسین خسروپناه و جمعی از پژوهشگران

ناشر: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی

چاپ نهم: ۱۴۰۳

شماره گان: ۱۰۰ نسخه

طراح جلد: میدایمان توری نجفی

لیتو گرافی، چاپ و صحافی: آرزوی دیدار

سرشناسه: خسروپناه، عبدالحسین، ۱۳۴۵

عنوان و نام پدیدآور: منظومه فکری امام خمینی(ره)/ عبدالحسین خسروپناه و جمعی از پژوهشگران.

مشخصات نشر: تهران: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ۱۴۰۳.

مشخصات ظاهری: ۹۶۳ ص.

شابک: ۷-۳۴۵-۶۰۰-۱۰۸-۹۷۸

و ضمیمه فهرستنویس: فیبا.

یادداشت: کتابنامه. یادداشت: نمایه.

موضوع: خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹-۱۳۶۸. -- نقد و تفسیر.

Khomeyni , Ruhollah, Leader and Founder of IRI-- Criticism and interpretation

موضوع: خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران ، ۱۲۷۹-۱۳۶۸. -- دیدگاه درباره اسلام.

موضوع: خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران ، ۱۲۷۹-۱۳۶۸. -- دیدگاه درباره اخلاق.

موضوع: خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران ، ۱۲۷۹-۱۳۶۸. -- دیدگاه درباره مسائل اجتماعی.

موضوع: خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران ، ۱۲۷۹-۱۳۶۸. -- دیدگاه درباره اسلام و سیاست.

شناخت افزوده: سازمان انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.

ردیفهندی کنگره: ۱۳۹۸/۱۵۷۶/خ ۱۵۷۶

ردیفهندی دیوبین: ۹۵۵/۰۸۴۲

شماره کتابخانه ملی: ۴۲۱۵۷۵۱

این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است.

دفتر مرکزی: تهران، خیابان شهیدبهشتی، قاطعه بزرگراه

شهریه مدرس، پلاک ۵۴ تلفن: ۰۲۰-۸۸۵-۰۴۳۱ - ۸۸۵-۰۳۳۱

فروشگاه کتاب اندیشه: تهران: خیابان انقلاب، رویبروی

درب اصلی دانشگاه تهران، پلاک ۱۲۸، تلفن: ۰۲۶۱۷۰۴۷

قیمت کتاب مطابق QR کد پشت جلد

و مراجعه به ادرس www.poiict.ir و بیگانه

فهرست اجمالی

۳۱	پیشگفتار
۲۵	مقدمه / عبدالحسین خسروپناه

بخش اول: نظام‌های بینشی و نگرشی (جهان‌بینی اسلامی)

۷۱	فصل اول: منطق فهم اسلام / حسن پناهی آزاد
۱۱۷	فصل دوم: خداشناسی توحیدی / محمدحسن قدردان قراملکی
۱۴۷	فصل سوم: ولایت‌شناسی / حسین روحانی نژاد
۱۷۹	فصل چهارم: اسلام‌شناسی / محمدتقی سهرابی فر
۲۰۵	فصل پنجم: جهان‌شناسی اسلامی / بهروز محمدی منفرد
۲۲۵	فصل ششم: انسان‌شناسی اسلامی / رضا میرزا زاده
۲۵۹	فصل هفتم: جامعه اسلامی / فاضل حسامی

بخش دوم: نظام‌های منشی و رفتاری اسلام

۲۹۳	فصل اول: نظام معنویت اسلامی / محمدجواد رودگر
۳۲۳	فصل دوم: نظام اخلاق اسلامی / محسن سادات کیایی
۳۷۳	فصل سوم: نظام تربیتی اسلام / علی همتبناری
۴۰۹	فصل چهارم: نظام عبادی اسلام / قاسم بابایی

بخش سوم: نظام‌های اجتماعی اسلام

۴۵۱	فصل اول: نظام فرهنگ اسلامی / علی ذو علم
-----------	---

۴۸۵	فصل دوم: نظام علمی اسلام / حسین صالحی مالستانی
۵۲۹	فصل سوم: نظام مدیریت اسلامی / علی آقابیروز
۵۶۹	فصل چهارم: نظام سیاست اسلامی / بهرام اخوان کاظمی
۶۱۵	فصل پنجم: نظام اقتصاد اسلامی / احمد رضا صفا
۶۶۷	فصل ششم: نظام حقوق اسلامی / حجت‌الله فتحی
۶۹۱	فصل هفتم: نظام قضایی اسلام / سید‌احمد حبیب‌نژاد
۷۱۳	فصل هشتم: نظام امنیتی - دفاعی اسلام / علی‌اصغر همتیان

بخش چهارم: اهداف اجتماعی اسلام

۷۴۵	فصل اول: استقلال اسلامی / سید مرتضی نبوی، صالح اسکندری
۷۷۵	فصل دوم: آزادی اسلامی / علی حسن‌زاده
۸۰۹	فصل سوم: عدالت اسلامی / سلیمان خاکبان، رقیه یوسفی
۸۵۱	فصل چهارم: پیشرفت اسلامی / عطاء‌الله رفیعی آنانی
۸۷۵	فصل پنجم: تمدن اسلامی / عبدالحسین حسروی‌ناه، مهدی شاهرخ اصفهانی
۹۱۳	جمع‌بندی
۹۱۵	فهرست منابع
۹۳۱	فهرست آیات
۹۳۹	فهرست روایات
۹۴۳	نمایه

پیشگفتار

در پرتو پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی ایران، بار دیگر دین و معرفت دینی به ویژه تعالیم متعالی اسلامی، به عنوان فکر و فرهنگ متraqی و نجات بخش آدمی، در عرصه حیات انسان معاصر ظاهر شد. تجدید حیات تعالیم و حیانی و ارزش‌های اسلامی از سوی سبب بیداری و خودباوری ملت‌های مسلمان و احیای روح سنتی در آنان شد و از دیگر سو باعث نمایان‌تر شدن سنت پایگی مسلک‌ها و مکانات بشری و نظام‌های مبتنی بر آن‌ها گشت.

با استنگی تحقیقات دقیق و منسجم، نظر پروردی و نوآوری پیرامون زیرساخت‌های اندیشه دینی و نظمات اجتماعی مبتنی بر آن و ضرورت پرداخت علمی و روزآمد به حوادث واقعه فکری، به فراخور شرایط کلوفی و درخور این رستخیز عظیم و نیز لزوم آسیب‌شناسی در حوزه فرهنگ ملی و باورداشت‌های رایج دینی به منظور عرضه صحیح و دفاع معقول از اندیشه دینی و زدودن پیرایه‌های موهوم و موهون از ساحت قدسی دین و تبیین و عرضه صحیح و دفاع معقول از اندیشه دینی و صیانت از هویت فرهنگی و سلامت فکری اشار تحصیل کرده و نسل جوان کشور، تأسیس نهاد علمی‌پژوهشی و آموزشی، دانشگاهی و حوزوی ممحض و کارآمدی را فرض می‌نمود.

بر این اساس «پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی» به عنوان یک نهاد علمی‌فکری حسب‌الأمر و بر اساس نظر رهبر فرهیخته انقلاب اسلامی آیت‌الله العظمی خامنه‌ای (مدظله‌العالی) و با تلاش فراوان آیت‌الله علی‌اکبر رشاد در سال ۱۳۷۳ تأسیس شد.

راهبری رسیدن به این نظام چیست؟ نهادهای مرتبط با نظام‌های بینشی، ارزشی و کنشی برای تحقیق نظام جامعه مطلوب دارای چه وظایف اساسی هستند؟

این اثر در صدد است تا با مطالعه مجموعه مکتوبات، منشورات، بیانیه‌ها و سخنرانی‌های بنیانگذار نظام جمهوری اسلامی حضرت امام خمینی، هندسه و منظومه فکری معرفتی ایشان را به نگارش در آورد. این اثر نشان می‌دهد که منظومه فکری امام خمینی، بیانگر گفتمان و جریان فکری- فرهنگی ویژه‌ای است که هم ادامه‌دهنده گفتمان فکری علمای گذشته، همچون شیخ مفید، شیخ طوسی، خواجه نصیر، صاحب جواهر، سید عبدالحسین لاری و دیگران است و هم با رویکرد اجتهادی به مسایل معاصر می‌پردازد و از جریان‌ها و گفتمان‌های معاصری همچون: جریان ستی بی‌توجه به دغدغه‌های انسان معاصر، جریان روشنفکری غرب‌زده و شرق‌زده، جریان روشنفکری دینی التقاطی، جریان تجدیدستیزی و سنت‌گذایی، و جریان اخباری نوین و ضد عقلانی، متمایز است. در انتهای لازم است از همان دست اندک کاران این پروژه، اعم از: مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری که «احمایت مالی» پروژه را بر عهده داشته است، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(ره) که اجازه چاپ و انتشار این اثر را «به عنوان یک برداشت از منظومه فکری حضرت امام» صادر کردند، شورای علمی و ارزیابان محترم مقالات مندرج در این اثر، نویسنده‌گان این مقالات، مسئول علمی و اجرایی پروژه جناب حجت الاسلام والمسلمین دکتر عبدالحسین خسروپناه، و دبیر اجرایی پروژه جناب حجت الاسلام والمسلمین مهدی شاهرخ اصفهانی، تشکر و قدردانی به عمل آید.

فرهنگ و مطالعات اجتماعی
پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی